

ROMANIA LITERARA.

№ 43.

Assi.

5 Noiembrie, 1855.

Iași pe la anii 1780.

Doctorele Andreia Волѣ аѣ netrekst de ла анѣл 1780 пѣпѣ ла 1797 о mare parte de timp în Молдова ши în specie în Iași. Ка бѣн доктор, маї кѣ seamă în timpurile ачеле, кѣ-носкънд ши лимба ромънѣ, ел аѣ trebzit, фѣрѣ ниѣи о іndoială сѣ аїѣв інтраеа либерѣ ши ышоарѣ în toate familliile, ши інлеснит prin ачeastă импреѣзраре, аѣ пѣтѣт vide ши кѣноаште мѣлте дин обичеїрїле де пе атѣнче. Ізвїторїѣ де інвѣдѣтѣрѣ, zeloș observator вїедїї соѣїале а Молдовенїлор, proteѣїат де Мітрополїтѣл Іаков, Меченателе де атѣнче а Молдовїї, ел аѣ skрис toate кѣте аѣ вѣзѣт, кѣте аѣ азѣїт ши кѣте аѣ sokotit de адевърпате дин челе че кѣлесесѣ кѣ четїреа де пїн кѣрѣїле че с'аѣ skрис аѣнѣра Молдовїї де кѣтрѣ skрїїторї streїнї саѣ ши де кѣтрѣ Молдовенї. Картеа лѣї skрїсѣ в лимба Церманѣ с'аѣ тїпѣрїт в Sibїїѣ ла 1805 сѣѣт тїлѣл: deskрїеpe statistїкѣ ши istorїкѣ а рїнѣїпатѣлѣї Молдовїї. — În картеа са трѣтеазѣ в skрїт desнpe toate: Географїеа топографїкѣ, орографїкѣ etc. клима, prodѣктїрїле; администраѣїеа дин лѣнѣтрѣ, полїѣїеа, фїнанѣеле; клерѣл, едѣкаѣїеа, характерѣл ши обичеїрїле наѣїонале, боалеле че domnesкѣ в ѣеарѣ ши ла ѣртѣ о прескѣртаре дин вїаѣа

Domnitorїлор пѣпѣ пе ла капѣлѣл секолѣлѣї ал 18. Ної skroatem дин ачестеа deskрїеpeа капиталїеї дѣпѣ кѣм ачeasta се аѣла пе ла анѣл 1780, ши о імѣпѣртѣшїм ѣелїторїлор nostrїї.

Пентрѣ ка ѣїнева, зїѣе Волѣ, сѣ'шї поатѣ фаче о ideїe desнpe strѣктѣра ши disposїѣїеа дин лѣ-нѣтрѣ а полїтїїлор молдовене, імѣпѣртѣшеск аїѣе ачесте пѣдїне мїсѣеле desнpe капитала ши residenѣа Іашиї. Ачесте їнстѣ ле воїѣ esнpe пѣмаї ка нїште фрагменте аѣнѣра ѣнор лѣкрѣрї, пе каре ам авѣт okasie але обсерва ввн timpѣл netречерїї меле, ши каре вор пѣтеа фї де mare фолос пентрѣ мѣдїї дин воїаѣорїї пе каре імѣнѣрѣнѣрїїле ї-ар аѣѣче пїн пѣрѣїле ачеле.

а) Posїѣїеа капиталїеї кѣ дѣнѣрѣїрїїле sale.

Даѣѣ Молдова с'ар компѣне акѣм ка маї їnainte дин Besarabїеа, раїаоа Хотїнѣлѣї ши Бѣковїна, каре акѣм ачeastă дин ѣртѣ фаче parte дин імперїѣл Аѣстрїеї, апої Іашиї ар пѣтеа фї прї-вїѣїї, дѣпѣ asa posїѣїе ѣесграфїкѣ, кѣ пѣдїнѣ es-ѣенѣїе ка пѣнѣкѣл ѣентрал а їнтреїїї ѣерї. Дѣпѣ калѣлїле астрономїѣе ачeastă полїтїе este sїtsїтѣ сѣѣт градѣл 49 ал лѣдїмеї, ши сѣѣт 45 ал лѣн-ѣїмеї. Історїѣїї нѣ sїntѣ знїѣїї ввн опїнїїле лор аѣнѣра анѣлѣї кѣнд анѣме Іашиї аѣ devenit residenѣѣ Domnesкѣ. Ынїї skрїїторї молдовенї, ши кѣ дѣншїї Сѣлѣдер (вн istorїа са desнpe Dacia transalpїнѣ) sїntѣ де опїнїе кѣ, Стефан Мареле ш'ар фї strѣмѣtat, їнкѣ маї пainte

de înkieerea секълълѣ ал 15, капиталла шѣ residenца са шѣ а стрѣвнѣлор сеѣ де ла Сѣчеава Бѣковѣнѣ, ла Іашѣ. Ынсѣ а.лте исторѣи маѣ demne de kredinцѣ араѣ къ атѣт Богдан фѣлѣ лѣи Стефан, кѣт шѣ зрѣмѣторѣи дѣнѣ дѣнссѣл Domnѣ пѣлѣ ла Іоан Крѣдѣл, каре аѣ domnit de ла анѣл 1572 пѣлѣ ла 1574, шѣ аѣ пѣстрат residenца шѣ капиталла лор пѣрѣреа ла Сѣчеава. ¹⁾ Шѣ тѣкар къ Стефан Мареле аѣ pedicatѣ дѣн рѣнѣлѣ еѣ антика четате че се афла ла Іашѣ, шѣ аѣ провѣзѣсто къ о garnizoанѣ destѣл de таре пѣнѣтрѣ ка сѣ се поатѣ анѣтра ѣн контра атакрѣлор ѣнемѣче; ѣнсѣ неконтенѣтеле лѣи рѣсѣлѣ къ statѣрѣлѣ ѣнвечѣнате, маѣ къ сеамѣ къ Полонѣа л'аѣ невоѣт а рѣмѣне ѣн четатеа са де ла Сѣчеава. Де ачеѣа сокот шѣ еѣ къ пот зѣче къ destѣлѣ верѣсимѣлѣтате кѣм къ residenца Domneаскѣ с'аѣ streмstat de ла Сѣчеава ла Іашѣ, авѣе ѣн адоѣа ѣѣмѣтате а секълълѣ ал 16.

Posiѣiea natѣралѣ а Іашѣлор къ sitsaѣѣлѣ de ѣн преѣѣр, este парте монтоасѣ парте неѣдѣлѣ. Politiea este zidѣтѣ пе зѣн пѣмѣнт лѣмос, шѣ дѣнѣ кѣм араѣ Kantemip, ар фѣ пост ѣнкѣнѣѣратѣ къ zidѣрѣ, де каре ѣнсѣ акѣм пѣ се маѣ афлѣ нѣѣ о зрѣмѣ. Privѣтѣ дѣн чѣнѣтрѣ, politiea ѣнѣѣѣшеазѣ окѣлѣлѣ ѣн партеа десѣре сѣд зѣн шѣс ѣнтѣнс, ѣарѣ ѣн чеа десѣре порд зѣн деал че се ѣнтѣнде лѣн, шѣ пе каре де вр'о кѣѣѣва анѣ, с'аѣ zidѣт зѣнеле кѣсе а воѣерѣлор чѣлор маѣ ѣнсемпѣнѣ. Ымпреѣѣѣрѣ нѣлѣ politieѣ ѣнсѣ сѣнтѣ мѣнѣнат де фѣрѣмоасѣ шѣ варѣабѣлѣ. Кѣмпѣнѣлѣ ѣнѣѣѣшеазѣ о привѣлѣште, че ѣнкѣнтѣ окѣлѣ шѣ ѣнѣма прѣн вѣнѣтатеа шѣ ферѣлѣнтатеа тѣрѣпѣмѣлѣ лор. Пѣнѣтрѣ ачеаста се шѣ еспрѣмѣтѣ фѣрѣ есаѣерѣѣѣе зѣн фѣлософ воѣѣѣѣор ѣн зрѣмѣторѣлѣ кѣн : „Еѣ ашѣ пѣстеа пѣне пе Мол-

дова ѣн компарѣѣе къ Бѣргѣндѣеа, дакѣ ачѣл прѣнѣѣнат грѣческ (?) с'ар пѣстеа вѣкѣра де прѣчѣоасѣлѣ фавоаре каре вѣнѣ де ла зѣн гѣверѣн вѣлѣнд шѣ ѣндѣлѣнт. ¹⁾

(ва зрѣма)

Z. K.

ТЕЛЕГРАФЪЛ ЕЛЕКТРИК

шѣ вѣѣторѣлѣ сѣѣ.

КАП. III.

§ 1. Фолосѣл продѣсс де телеграфѣа електрѣкѣ ла операѣѣлѣ дѣрѣмѣрѣлор де фѣр.

(сѣѣршѣт)

Телеграфѣл електрѣк, пѣн пѣмаѣ къ с'аѣ фѣкѣт фолосѣторѣлѣ шѣ ѣнлѣснѣторѣлѣ ѣн прѣвѣреа ѣнпѣрѣѣшѣрѣлор де департе, чѣ, ла лѣкрѣрѣлѣ дѣрѣмѣрѣлор фѣрѣкѣте е де зѣн маре фолос шѣ скѣпѣ мѣт де оамѣнѣ дѣн гѣра Іадѣлѣлѣ. Sѣнтѣ кѣноскѣте ѣнѣрѣкошатѣлѣ шѣ ѣалѣмѣлѣ катастрофе кѣѣзѣте де маѣ мѣлѣте орѣла ѣнтѣлѣнѣреа а доѣѣ порѣнѣтѣрѣ (trains), кареле плекѣнд, ѣн нешѣлѣнѣѣ зѣна десѣре алѣа, де ла осебѣте stangѣѣ, пе ачеѣашѣ лѣнѣе, с'аѣ сѣѣрѣмѣт зѣна пѣсте алѣа, сѣрѣвѣнд пе непорѣѣѣѣѣтѣ трѣкѣторѣлѣ (пѣсаѣорѣлѣ) прекѣм се сѣрѣвѣскѣ грѣнеле сѣѣт пѣатра морѣѣ. Прѣса дѣн 28 а кѣрѣѣѣѣѣѣѣ лѣнѣ пе фѣче дескрѣеѣреа зѣнѣ асемѣне ѣнтѣмѣлѣрѣ, ѣн каре се поѣте консѣдера де апроанѣ стрѣшѣнѣѣеа зѣнѣ каз атѣт де крѣд.

Апарѣтѣрѣлѣ ѣнѣѣнѣѣѣѣте пе ла stangѣѣлѣ дѣрѣмѣрѣлор фѣрѣкѣте, прѣвѣнѣ пе дѣректорѣлѣ десѣре порѣнѣреа ачѣстѣра, шѣ аша ѣѣ пѣнѣ ѣн стѣре де а евѣта тоатѣ прѣмеѣѣѣѣ шѣ а ѣнлѣснѣ рѣгѣлѣта коѣнѣѣѣѣнѣѣѣ а transportsѣрѣлор.

Аша с'аѣ statopnѣѣѣт апарѣтѣрѣлѣ деосебѣте де чѣле дескрѣсе де кѣтрѣ поѣ, каре, ла ѣнчѣнѣѣт

¹⁾ Istoria араѣтѣ лѣтѣрѣѣт къ атѣт прѣнѣѣпѣлѣ Петрѣ Рѣлѣш де ла анѣл 1527 пѣлѣ ла 1538 шѣ де ла 1539 пѣлѣ ла 1546; кѣт шѣ Despotaѣл Іаков де ла анѣл 1561 пѣлѣ ла 1563 шѣ аѣ авѣт сказѣлѣе Domnѣѣлор ла Сѣчеава.

¹⁾ Baronaѣл Tot ѣн дескрѣнѣѣлѣ sale десѣре Тѣрѣѣ шѣ Tatarѣ.

fiind foarte complicat, se născoci în сършіт зп апарат маі индемнатик, кз цитіре ка, фъръ индешнrate stădii, зп om de o intelicinăz de mijloc, дзпъ вр'о кѣтева тѣкзирі, сѣ се афле în stare de a se слзжі кз еле ла невоіле дрѣмзрілор де фер.

Чел інтѣз нѣскочиторѣ а знеі атѣт де винефѣкѣтоаре лѣкрѣрі фз іарѣші D. *Wheatstone*; sistema лзі е зрматъ în Франца, Церманія, Белѣія ші în toate цѣріле знде телеграфъл електрик е апликат ла сервідіѣл дрѣмзрілор де фер, кз вр'о кѣтева інсѣ модіфикаціі, маі мѣл саѣ маі пѣдін інсемнѣтоаре. Аша де нідѣз în Франца механикѣл *Bréguet*, în Церманія D. *Siemens*, ла Міеј професорѣл *Gloesener* ші D. *Lippens*, прін модіфикацііле сѣвѣршіте де еі în sistema лзі *Wheatstone* аѣ адзс ла десѣвѣршіре ачеастъ превенитоаре інмѣртѣшіре. Маі нѣате кѣрѣі фзсерѣ тіпѣрпте десуре ист обіект дін каре се деосебеште маі кз інсемнѣпѣре аскіреа D. *Vincent* în *Annales des travaux publics*. D. *Strens* în скрісѣл сеѣ: *La télégraphie électrique*, че поі консѣлтарѣм маі алес ла інкнсіреа ачестѣі артикол, еспзне în estenso ші фоарте лѣмѣрпті прінчпнзріле фзіче каре слзјескѣ де темейс модіфикацілор, механизмѣлзі ші лѣкрѣрілор телеграфісіреі не дрѣмзріле де фер.

§ 2. Віиторіѣл телеграфълзі електрик.

Лѣкрѣріле ші репедізнеа телеграфіеі електриче în зѣѣа де азі сінтѣ, фъръ індоіалѣ мѣреде ші импозанте; інсѣ есервѣнд кѣ еа е інкѣ інтр'о вѣрстѣ кз толѣл тіпѣрѣ, ші лѣзнд аминте десволтареа че ва авеа маі тѣрзіѣ, пѣтем зиче кѣ штіінѣа телеграфікѣ се афлѣ акзѣм „έν σπαργάνοις και γάλαξι“ дзпѣ фрѣмоаза ші нмерпта зичере а лзі Лаердіе десуре інчепѣтѣл ші пропѣшіреа нѣскочірілор ценіѣлзі оменеск. Слзјбеле сѣвѣршіте астѣзі де теле-

графіа сінтѣ дар миніме în алѣтѣрѣре кз резѣлтѣтѣріле че се вор довѣнді дзпѣ зп віитор мѣл саѣ пѣдін апропиеат де епоха ноастрѣ. Апаратѣріле, акзѣм în інтевзінцѣре аѣ оареші каре імперфекціе, ші механіціі імпрезѣнѣ кз фзіціі се афлѣ în інделетнічере де а ле скімѣа ші інлокзі прін алтеле маі десволтате, знінд інтр'о системѣ осебітеле авантајзрі але апаратѣрілор пѣлѣ акзѣм нѣскочіте. Фзіцііліамінаціі а кѣрѣра інделетнічере консістѣ а кзшоаште кззеле лѣкрѣрілор: „*terum cognoscere causas*,“ механиціі іскѣсіціі, оамені каре знескѣ кѣтрѣ о адѣнкѣ сагачітате кзшоштіѣа ші практіка тѣтѣрор імпрецізѣрѣрілор телеграфіеі, лѣкреазѣ în Франца, Англіа, Амеріка, Церманія ші Белѣія спре а ацізнѣе ла зніка цитіре, че констѣ în деслѣшіреа ірсо факто а зрмѣтоареі проблемѣ: а транспѣне прін пѣтереа ріѣлзі електрик, în опі че деуѣртѣре ші інтр'ачеіаші кліпѣ, зп факсімііле десѣвѣршіт а скрісѣлзі денѣс ла пѣнтѣл пѣрчедереі.“

Шіі спертѣм кѣ ачеастъ проблемѣ се ва деслега. Еа іі акзѣм нѣмаі о кестіе де тімп, інсѣ десѣвѣршіта еі ісѣтпѣре нѣі ла індоіалѣ, прекзѣм о дініорѣр пентѣр гндиторѣл н'аѣ фост сѣпѣсѣ індоіелеі пѣтїреа кз зѣрї, дзпѣ нѣскочіріле лзі *Batt* ші а лзі *Fullton*; кѣнд маі алес ші ка кестіе де тімп еа ва фі адзѣл ін сѣршіт фінд кѣ, дзпѣ кѣм зичеа *Tales* ші кѣм доведірѣ есперііѣтеле веакѣрілор: *Sapientissimum, tempus; invenit namque omnia*. D. *Bakewell* în Англіѣ, локѣл natal а рѣвѣдѣреі ші а персістендеі, фѣкѣ нѣ де мѣл о черкаре каре інсѣ нѣ ісѣтї, în прівіре кѣ мїјлоачеле де каре ел дішозеазѣ нѣ сінтѣ інкѣ десѣвѣршіте; ел саѣ алѣл дзпѣ дѣнѣлѣ ва вені ла скопѣл пропѣс, ла кареле цінтескѣ ші окзпацііле D. *Bain* în Лондрѣ, а D. *Bréguet et Cie* în Франца, ші але Длор. *Cooke* ші *Brett* іарѣші în Англіа.

Ін сѣршіт телеграфіа електрикѣ în стѣреа

ei de astăzi d'а în statele unite, în Anglia și în Европа централ системей дрѣмѣригор ферекате о комплине де неапѣратъ тревѣинѣ. Într'o епохъ кѣнд кѣлѣторіи се мѣстъ де ла о царъ ла алта маї кѣ ренеѣне декѣт în ве- kime гласѣл însătit а ренеѣнеі, ера де не- Chesitate ка гѣндѣл се аѣле вр'ѣн кин суре а întрече materiea, și ist kin фѣкѣ маї și vrednice de admirare пропѣширї, нѣ е însă desvoltat кѣ дезѣврѣше.

Correspondența телеграфикъ е kostisitoare încât ea нѣ poate фї într'o deobștie întре- vâingare; ea нѣи инкѣ apreciatъ de тоѣ, și din timp în timp се аѣлъ сѣпѣсѣ имперѣек- цілор sale че сінтѣ вѣтѣмѣтоаре ренеѣнеі și sigrăitъдеі transmisior. Кѣ време ачесте pedechi vor linsi, mekanika ва фї маї пречї- zată, liniile телеграфиче се vor respândi pes- te tot дрѣмѣл де postъ саѣ де фер, тарїфа се ва пѣне într'o stare prințioasă tsăpor kla- selor societădeі, телеграфѣл în сѣврșit ва deveni pentră тоѣ familiar, прекѣм вїсрор- ріе де postъ, și о ideie, о фантѣ ва фї кѣ- noskăтъ într'o клїпъ neste tot пѣмїнтѣл чївї- lizat, încât телеграфїеа ва împlini nobila sa misie: Simăltaneitatea ideilor.

А. П. К...max.

КЪЦЕТЪРІ.

IV.

(срѣаре)

Roma crește, se întinde се реварсе peste lumea întреаръ prin soldații și coloniele ei; пѣлъ în веакѣл ал IV, în care пѣвлїреле poroadelor се преѣкѣ în потопѣл omenesk че аѣ înekat пѣтереа Romanilor, vorba în provincііле romane се împăredea în limbă о- фіціалъ а дрѣгѣторіилор și а шкоаделор, аде- къ limbă latină, și într'o limbă попѣларъ

alkătsitъ dăpъ фїекаре provincie de limbă ro- mană а soldaților și а colonistilor și de dialectele ori de че vashină а аворїценїлор. Dacia маї мѣлѣ, ка чеа де не врѣмъ și маї mare colonie, s'аѣ colonizat кѣ о мѣлѣime de oameni și soldați din тоатъ imperia, și маї ales de Italiani, de Spaniolii și de Galii, în skopăл politik de а închinăce Европа și Ita- lia de sінѣ kredinčios, șnit кѣ patria мѣмѣл în tradiții, în religie, în interesele афинїтѣдеі; се încăлеце лесне кѣ пѣтолѣл де oameni ашезаѣи în Dacia adăse în ноѣа patrie dia- lectele mixte че încensăse а се întokmi ла дѣншїи, și tot odată tradițiile, kredințele și паравѣреле лор; amestekarea лор пѣштеа limbă și naționalitatea Română саѣ Romană а noastră, în care elementul roman trevѣiea să domnească în пропорție mare, dar фѣрѣ а înлѣтѣра алте ramșrї nevoite.

Грешеала noastră аѣ fost de кѣнд ам ін- trat în desvaterile limbăеі, кѣ ам врѣмѣрїт нѣмаї асемѣнѣрїле noastre кѣ limbă latină și челелалте limbăі neo-romane, dar нѣ пе- ам вѣтst кауѣл кѣ neasemѣнѣрїле — și токмаї neasemѣnarea — încormеазъ дѣхѣл саѣ кѣм се zice astăzi denisă limbelor — și desparte о limbă de алта: Singsrăл Petră Maior аѣ presimțit ачеаста. ¹⁾

Dovadă кѣ неамѣл нѣ vine din Roma de а дрѣнтѣл ničї din Italia нѣмаї, чї din pro- vincііле еѣропеане а imperiăлѣ: Italia, Ga- lia, Spania, Grecia mare, stač челе мѣлте о- вїчеїсрї năstrate astăzi de Români, care се гѣseskă знеле нѣмаї în Galia, iar алтеле în Spania, și алтеле în Italia; dovadă кѣ limbă нѣ este latină, stač: цѣсѣтѣра și кѣвїнтеле челе нѣмероасе care linseskă în latina, dar се гѣsesvă în limbеле noastre, și tradițiile

¹⁾ Bezi: „прекѣвѣнтареа și dialoгал pentră рлченѣлѣ limbăеі română:“ *lesicon românescu—latinescu—ungurescu—nemțescu*, 1825, Budaе.

ideii naționale trbitoare la noi, ce își aș pь-
pekea în зпеле din църіле ȳitate; ші în сѣр-
шіт пѣміреа де хаіне, де лѣкрѣрї, де сате ші
де локѣрї, каре пѣмірї деслѣшіте деапроане
не-ар аѣшта а дескоперї арічина деосевїреї
Ромѣнілор în прозвїдїадїе, în флореле хаї-
пелор, ші не-ар адѣче поате а спечїфіка гео-
графїчеште în каре латѣре с'аș ашезат де піл-
дѣ колонистїї венїдї din Spania, саș чеї ве-
нідї din Galia ші Italia.

De la al IV veac лѣтеа romanъ se сѣар-
тѣ; тѣргѣреле, колонїїле, провиндїїле се дес-
partѣ: каре се стѣпѣнескѣ де синешї, каре
се кѣпрїндѣ де барбарї, лїмба латїнѣ се ре-
траѣе не вѣрвѣрїле сосіетѣдеї, іар лїмбеле ші
діалектеле пѣвѣлїторїлор се їнторлокѣ, се мїс-
тѣїе, се tonesкѣ кѣ діалектеле romane: діал-
ектѣл italian решѣне маї roman, де ші нѣ маї
latin, ка зпѣл че din капѣл локѣлї се ал-
кѣтѣїа де маї пѣдїне пѣрїдї етероѣене, ші ка
tradїїе віе а лїмбеї ошїтешї веке а Italieї;
діалектѣл Romano-Galic се modїфікѣ кѣ лїм-
ба вїрѣлїторїлор Церманї, діалектѣл Romano-
Ispanic кѣ лїмба Gothico-Arabicѣ, ші діалектѣл
nostrѣ, чел маї де не зрѣтѣ пѣскѣт din toate
elementele че авеа рѣдѣчїнѣ în Galia, în
Spania, în Italia, în Grecia mare, се комбі-
неазѣ кѣ інфлѣенѣа Slavonѣ.

V.

Їнтрезїндїнд порекла датѣ де Дл. М. Ко-
голнїчeanѣ зпор Коломїї лїтерарї де астѣзї,
am зїче кѣ темейѣ кѣ, Петрѣ Маїор осевїт,
тоѣї новаторїї din тїмѣл nostrѣ, аș fost ші
сѣнтѣ татарї în лїмбѣ ші în исторїе, кѣнд с'аș
sїліт а не їнкредїнга кѣ сѣнтем фїїї Roma-
нілор де не малѣл Тїврѣлї, ші не-аș їнда-
торїт а ворвї латїнеште. Нічї зп пѣрїст нео-
лог нѣ поате їнтѣнека адївѣрѣл исторїк, пен-
трѣ кѣ адевѣрѣл ачеста este віаѣа че не шїш-
кѣ. Пе лѣнгѣ їсворѣл исторїк тревѣїе сѣ маї

ȳinem în seamѣ, кѣ porodѣл алкѣтїт din ко-
лонистїї ші legionarїї трезїндїсе їнтр'о деарѣ
кѣ пѣдїрї їнтїнсе, кѣ фелѣрїте zїдїрї а nats-
реї некѣnoskѣте лор, кѣ клїмѣ осевїтѣ, кѣ вечїні
дѣшманї їнармаѣї ші стрїні де хаїне, де лїм-
бѣ, де паравѣрї, sїліт де ашї префаче їн то-
тѣл віаѣа їнлеснїчїоасѣ а Italieї ші а Galieї
їн віаѣѣ аспрѣ, мѣнчїтоаре, аș кѣпѣтат алте
ideї, аплекѣрї ші їмпѣлїе шї-аș прѣпѣдїт ак-
чентѣл дѣлче; прїн зрѣтаре діалектеле фелѣрїте
їнтрѣнїндїсе аș маїшорїт кѣ кѣвїнте поѣе. Че
факѣ неолюїї де кѣвїнтеле пѣскѣте одатѣ кѣ
Romѣnia. кѣвїнте че нѣ sїнтѣ нічї латїне, нічї
грече, нічї челїче нічї славонѣ?... че вор
фаче де рѣдѣчїнеле пеласѣе ка: і о р ѣ т, х о
р а, м і р о с?... кѣ че дренѣте вор свѣрлї саș
опрї кѣвїнтѣл к о д р ѣ, кѣвїнт пелатїн, dar че
се гѣсеште їн лїмба Франѣзѣеаскѣ веке?...
г л о d, їн лїмба Spanїоалѣ ші алте мѣлте?...
Бѣкѣрештенїї ші поегїї din Moldova зїкѣ ас-
тѣзї: пар ф ѣ т. Арделенїї аș осѣндїт ші пе
Петрѣ Маїор де Slavon, ші не-аș dat лек-
sїкоанеле че ле шїтїм.

Ачесте sїнт temelїele исторїче а лїмбеї ші
а неамѣлїї; фанѣа логїкѣ нѣ поате фї алѣа,
декѣт о лїмбѣ компѣсѣ де маї мѣлте еле-
mente; toate ачесте elemente аș конлѣкрат
а о prodѣче, прїн зрѣтаре нічї зпѣл нѣ е
strїн, ші slavonismѣл este о невоїе исторї-
кѣ пентрѣ лїмба noastrѣ прекѣт церманїс-
мѣл, arabismѣл аș fost невоїеле исторїче а
челоралалте лїмбї neo-romane пентрѣ а се
їнтреїї. Сколте din лїмба romѣneаскѣ памѣ-
реле стрїне... знде е лїмба... знде е орїїна-
лїтател еї?... Опї че vom фаче, mїrossѣл сла-
vonesк are сѣ рѣтѣїе; доарѣ сѣ не хотѣрѣт
а adonta ex abrupto лїмба латїнѣ, саș алѣа
їн лок. Slavonismѣл е стрїгоїѣл кѣ каре не
спарїе реформаторїї; dar не се паре, кѣ ре-
форматорїї нѣ аș їнвѣдат ролѣл slavonismѣ-
лїї їн лїмба noastrѣ; Арделенїї ші Бѣлѣде-

ниі леаурѣ славонизма pentрѣ къ ле-аѣ fost зрѣдї Сървії, че ле disputa dejмеле вісерї-челор; ної лепѣдѣм славонизма pentрѣ къ зрѣм astзї не Рѣші. Інсъ къ toate ачесте зре, славонизма нѣ не ва лепѣда, шї ел зі-че ка Домна Молдовеї: „Дакъ вої нѣ тѣ вредї не міне, еѣ въ вреѣ не вої:“ Прекъм їн рѣндїала пїкологїкѣ асемїне шї їн рѣндїала материал а лѣмеї шї а фантелор їсторїче sїntѣ прїчїнзрї че се їмпончїескѣ ла їнтїе віdere, дар ачєаста este орвїреа дѣхрїлор мїчї шї а відерїлор скърте, че нѣ вѣдѣ маї департе декът ла гардѣл лор, шї їші sї-мескѣ мїнтеа шї прїченереа а кїтї зп лѣкрѣ саѣ о квестїе пѣмаї не о парте.

(ва зрѣма)

А. Р.

Сърїле de тоамнѣ ла Цеарѣ.

(зрїаре)

Рѣзнансєсѣ Кристеа фѣкѣнд кїар сѣвт зрєкїле фрѣдїнїсєѣ о фрѣмоасѣ трѣзѣтсрѣ де глас не коарда де мїлок. Веzї Грїгорї че'мї фаче бѣдїца, зїсѣ Флореа, вїне'дї фаче драгѣ Флорїчєлѣле їнаноїсѣ вѣрѣ рїзѣнд, че нѣї даї па-че. Чокѣрланѣ шї Кристеа кѣнтѣ кѣнд разїле прїмеверїї їнченѣ а їнкѣлзї, къ флорїчєлїе кѣмплѣлї шї вердеаца кодѣрлѣлї депзѣл лор о не-спѣсѣ мѣлцємїре їн sїн, -атѣнче Кристеа шї чїо-кѣрланѣ sїnt воїошї, зпѣ се рѣдїка їн аєр не арїчєлє салє, алтѣ своарѣ къ гѣндѣ шї а-тѣндої кѣнтѣ дїн фїре. Ынтре Nїстрѣ шї Прѣт подї кѣшва гѣсї лѣї Кристеа пѣреке пен-трѣ фрѣнзе верзї, хорї саѣ доїнї? Шѣ-гѣнд аша шї рїзѣнд ної не коборам рѣндїе не кѣрѣрѣша че се трѣгѣна не сѣвт мал фѣ-гѣнд супе вале. Вїнд їнтр'о ашезѣтсрїкѣ дрєнт не деасѣпра крѣчмєї, де знде се відеа шї вѣ-дєїѣ къ салче, не лѣнгѣ карє порончїсем ар-

гадїлор ка сѣ не аштєnte къ армєлє поас-тре шї къ копоїї, къ шїєраре не їнкредїнда-сем къ нїмєне нѣ се афла ла локѣ хотѣрѣт, шї къ кѣт не зїтам їн вале къ атѣта не се пѣреа къ крѣчма авєа зп аєр не обїчнsїt де пѣрѣsїре. — Орї нѣ кѣшва крїчма este плїнѣ де Енїчєрї? Ынтреба Флореа, їан сѣ вѣд, шї зшор ка о тѣцѣ ла пѣндѣ, ел се рѣнезїсе їн вале. Пропїндѣсе не лѣнгѣ портїца че єра лѣсатѣ їн партеа гардѣлїї супе малѣ шї карє слѣжеа де трєкѣтоаре ла вєчїл крїчмєї, се-пат їнтр'о кѣфєндѣтсрѣ адѣнкѣ а малѣлї, Флореа се вѣрѣсе ка зп шєрпє їн оградѣ, шї дѣнт о клїнѣ де аштєнтаре єшїнд їарѣшї, ел не фѣкѣсе семн ка сѣ венїм шї ної tot не дрѣмѣ не карє се коборѣсе шї ел. — Флореа єра кѣрїос їн фєлїл лї; ел се темєа де орї шї че маї їнаїте де а дїсвѣлї саѣ де а де-осєвї прїчїна їнсѣїмѣнтсрїї салє, маї їнаї-те де а ле sїмѣї, ел авєа фрїкѣ де їнтѣмѣлїрї, їнсѣ кѣнд невоїа їл їнкѣлїзрѣ. кѣнд о їмпрє-цїзраре непрїїнчїоасѣ їл стрїндєа маї де а-проанє, ел се зїта дрєнт їн фаца немѣлѣ-мїрїї шї о кїєта къ о їнїмоасѣ несѣїалѣ ла лѣнтѣ, шї атѣнче нѣ єра Ромѣл маї къ бѣга-ре де сеамѣ азѣпра чєлѣї маї мїк лѣкрѣ че пѣтеа ка сѣї фолосєаскѣ ла вїрѣндѣ. — Чєї Флорє? Ынтребасєм ної чєїлѣлїї їн шоантє; крїчма є пѣстїє, нѣ маї рєтѣлє їндоїалѣ не зїсе, зїтацївѣ че не орѣндїалѣ їн toate алє огрѣзїї, карѣ лїнсемтє де сѣвѣ шопрон; чїс-вєрїлє, чєркѣрїлє, доадїлє, кѣдїтоаїа шї скѣз-нѣ, toate зпєлїлє Кородєанѣлїї де вѣнѣрїє, нѣ сѣнтѣ ла локѣл лор, шї нестє toate се аз-де дїн врємє їн врємє шї зп цємѣт єшїнд дїн крїчмѣ, карє шї-аѣ змплѣт трѣнѣл де гроа-зѣ. — Оаре че сѣ фїє Грїгорї? їнкѣ нѣ сѣвр-шїсє Флореа їнтребареа, къ се азїрѣ цємї-тєлє къ о јалнїкѣ рєсѣнаре. — Паркѣї глас де фємєїє зїсѣ Кристеа. Грїгорї се їнгл-вїмїсє не образ шї вїнд ла мїне тѣ їнтре-

ва кѣ идеалъ. — Че штіі de Иоана Петре? Чіне поате ціэра? Корodeанъ е фър де леце, ші нѣ шъ нѣн, поате кѣ с'аѣ rezleđit din Епічері кѣдѣва ші не аіче ка с'ѣі ціе лок de сѣ. monastire Adami pentрѣ skoposъл че іл dorente. Еѣ штіем de кѣ сеаръ кѣ Корodeанъ требѣа ка с'ѣ іновъръшеаскъ не Орхеанъ, ші Иоана імі фѣкѣсе semn кѣ ва фі ла фѣнтънъ, ші нѣ пѣтеам гънді кѣ с'ар фі dъs аша фъръ veste. Інсъ кѣвнтеле лѣі Grigori імі а-прінсесъ сѣнѣеле ін міне. Офѣтріле дѣре-роасе че ешіа dін крічмъ се інмѣлдіа ші се фѣчеа маі пѣтрѣнъзтоаре, не лѣнгъ ачеаста тѣлѣзрареа ін каре відеам не Grigori імі res-тѣрнасе мінділе. — Нѣ кѣтва џемітеле каре не тѣлѣзра інтр'атѣт, сѣнтѣ челе de не зртъ стрігърі інсѣімѣнтате а віетеі фете че о іѣ-беам? Інтревареа ачеаста тѣ арѣкасъ інтр'о фѣріе кѣмпліть ші імі adsesъ зп фіор de не-вѣнеалъ, імі ардеа tot трѣпѣл, паре кѣ'мі ешіа dін окі, ші трѣгънд кѣдѣтѣл че іл пѣртам ін брѣѣ, тѣ ренезіsem, фѣрѣ de а маі ціздека маі департе, ін ограда крічмеі. — Grigori нѣ се маі стѣпънеа ші абеа чева аша de аспрѣ ін кѣтѣтѣра лѣі кѣ'мі вінеа фіорі, кѣнд тѣ зітам ла дѣнсѣ. Ерам гѣлдіі de вѣнат, кѣ-дѣтеле че ле пѣртам атѣнчі маі тодї de sea-та noastrъ ера марі маі ка ертаране, тѣ-пѣнкіле лор ера de аламъ, саѣ de корн ші змплеа о тѣнъ сѣнѣлоасъ de Ромѣн. Кріч-ма о штіі, еа ші атѣнче tot аша аѣ fost, кѣ чердакѣ еі ші кѣ шѣлдіа чеа dін міллок, каре dіспарте доѣъ одѣі індемѣнатіче ші а-кѣрїа фѣнд інкїет кѣ скѣндѣрї, слѣжеа крѣчма-рїѣлї de кѣмаръ. џемітеле вінеа dін kasa че ера індреанта. Кѣнд dіskіsesъм зша, кѣнд пѣвѣліsem ка о фортънъ тодї патрѣ ін kasъ, че сѣ vīdem! Віетѣ Орхеанъ кѣ каре ворѣі-sem інкъ deкѣсара, ера грѣмѣдїт ін міллокъ kaseі, зп Епічер ера плекат не деасѣпра лѣі, ші стрїндеа кѣ зп кѣлѣш фрѣнгїеле кѣ каре

ера лерат сѣрманѣл. Четѣлѣ інтра ін кѣрѣ-рїле віетѣлїі om, ші'ї prodъчеа ла фїекаре міш-каре а калѣлїі сеѣ о аша кѣмпліть дѣрере, кѣ се азѣеа џемітеле sale мѣкар кѣ абеа не гѣрѣ о гроасъ лерѣтѣрѣ de пѣлѣзъ. Алдї трїі ostашї шѣдеа не лѣдѣе, ші ціска ін осїшоаре, зітѣндѣсе маі мѣлт кѣ пѣлѣчере декѣт кѣ не-пѣсаре ла крѣда прївелїште че о абеа sзѣт окі. — Grigori ера de о неовїчнїтѣ тѣріе, ера бѣн de фїре ші кѣмпліт de істе, кѣнд відеа о недрентате фѣкѣндѣсе інаїтеа лѣі, ел нѣ черчета, ші еѣ кам абеам фїреа лѣі. Зѣ-рїнд не ватрѣ зп топор, кѣ каре не semне се тѣіесъ лемніле, че се відеа парте алѣтѣре de кѣнторїѣ, ші dін каре парте фѣлѣкѣра не ватрѣ знде фѣрѣеа трїі оале ашѣзате не зп пірос-тііѣ тѣрческѣ, вѣрѣл іл лѣсасе ін мѣнъ ші се-рїнд supre патѣ че іл арѣта Флореа ші знде денсесъ Епічерїі армеле лор челе de фок, ел sta gata ла лѣнтѣ, кѣнд еѣ інтр'ачесте сѣтр-sesem кѣ doss кѣдѣтѣлїі меѣ канѣ Епічерѣлїі че кіндіа не Орхеанъ, тѣнд tot одатѣ кѣ ас-кѣдѣтѣ toate лерѣтѣрїле че пронїсе слобода мішкаре а перѣдїторѣлїі ші ії стрїрам ка сѣ фѣгъ. Крїстеа ші Флореа вѣзїнд кѣм сѣрїсе чеїлалдї оштенї de не лѣдїі, се рѣнезїсе іна-їте кѣ кѣдѣтеле рѣдїкате ка сѣ тѣ апере не міне. Авїе се вѣзѣсе перѣдїторїѣл слобод кѣ фѣкѣ зп салт пѣнъ ла пат, ші лѣнд de не dїdesъt о пѣреке de desađї кѣ о віе арѣтаре de мѣлѣемїре не образ, плекъ supre зшъ; нѣ ешїсе ел інкъ віне, кѣнд ін прагѣл ачестїеа се араѣ Иоана сѣтрїетѣ ші алѣъ не образ.

Тѣ аїче Петре? імі зісѣ кѣ зп глас че тремѣра de снаїмъ — че с'аѣ інтѣмплат? Знде'ї мошѣ? Знде ії мѣтѣша? Toate а-честе се фѣкѣрѣ інтр'о клїпалъ. Азїнд ачест дѣлче глас інтр'єн moment аша de кѣмпліт, ної тодї рѣмѣsesem імнїетрїдї. — Епічерїі не-овїчнїдїі de а гѣсі вре зп фелїѣ de імпотрї-вїре ін пород ла крѣпчїнеле лор фанте, ера

sastisiŭi, de o kamdatъ възindъse atakaŭi ūi opintiŭi, dar kъnd аззиръ гласъи знеї фемеї, kъnd o възъръ аша de фръмоашъ in тълъбра-
pea in kape se афа, еї se ауринсеръ de о крѣ-
дъ тълне, poate ūi de o лакомъ тѣдејде, ūi se рѣpezisъ кѣ ауриндере ūi кѣ о сълъбатикъ стрigare ла ної.— Чел маї воїникъ сѣrise кѣ ертъганъ трас ла Григори; еѣ videam кѣм скъп-
теїа in аер фѣрѣа топорѣлѣ че'л дїнеа вѣрѣ, ūi абїе фѣкѣсе Епїчерїх дої пашї inainte, кѣ сѣ-
рѣї топорѣ арѣккат de о тълъ пѣтерникъ in-
deshъртѣ Епїчерїхлѣ че кѣзѣ ка зп фар тѣїет.
Мѣкеа топорѣлѣ иї intrase in nent пълъ ла
мїјлок, tot odatъ Григори имї стрига кам in
поронкъ ка сѣ фѣг. „Грѣвешїте Петре дакъ
ѣї мїлъ de дѣнса, аїче ом сѣршї ūi in трїї
треава; dar in deal op veni мѣлѣ in скѣртѣ
време, ūi дакъ нѣ te сілешї вїете, поѣї сѣ
пѣлѣнѣї toatъ вїаѣа та дѣпъ мїнѣтѣа че ил перзї.
Зїкънд аша ūi арѣтънд ла Ioana, Григори se
рѣpezise supre трѣнѣа Епїчерѣлѣ кѣзѣт, ūi пѣин-
дѣї зп пїчїор ne пїент, ел кѣ тълъа ка дїн-
тр'ен вѣтѣк skosesъ топорѣ плин de сіпѣе дїн
ранъ, ūi грѣмтдїсе кѣ дѣнсел ne знѣл dїн
Епїчерї kape se лѣпта кѣ Флореа. Крїстеа se
фѣrise de чеа inтѣї ловїтѣрѣ че'ї пѣртѣсе о-
штеанъ кѣ ертъганъ, ūї'л аѣккѣсе аша кѣ порок
de мїјлок, кѣ нѣ se пѣтеа слѣї Епїчерїх de
тѣпеле sale, стрїнс in браѣеле первоасе але
флѣкѣлѣ ка in клеште. Ioana sta inkremenїтѣ
ne прагъ зшеї, insъ kъnd шїкасъ Епїчерѣ сѣвт
ловїтѣра вѣрѣтѣаскѣ а лѣї Григори, o videam
кѣм имї пердеа сімѣїрїле вїата фатѣ, кѣѣтънд
in задар кѣ о тълъ сълъбїтъ supїїнѣл че нѣ'л
маї пѣтеа гѣсї in пѣтерїле sale. Кѣ о сѣрї-
тѣрѣ ерам ne лѣпгъ дѣнса, venisem destѣл in
време, ка s'о прїмеск лїнсїтѣ de сімѣїре in
браѣеле теле, нѣ'мї маї рѣмѣнеа алт гънд,
deкѣт скъпареа еї, ūi стрїнгънд'о кѣ їзїре
ла пїентѣа меѣ, знде фѣрѣеа inkъ ауриндереа
лѣнѣї, ūi арѣккънд лѣї Григори нѣмеле Vadъ

ѣнтрїлор че'ї да кеїа гъндѣлѣ меѣ, еѣ тѣ
рѣpezisem supre маїа Прѣтѣлѣї знде ѣїнем,
вр'о mie de пашї in ѣїос de крїчмѣ, азкѣнс
сѣвт o desїме de лозї каїчелѣ меѣ de Бра-
тїш. Аѣїзнгънд ne лѣпгъ дѣнсел депѣsesът
ne Ioana intr'о деасъ тѣфъ ne зп nat фї-
реск de флорї кѣ kape se impodobise прїмѣ-
вара toatъ лѣпка. — In времеа de атѣче нес-
карїї de Братїш ера прѣкѣт ūи акѣт, кѣнос-
кѣдї de кѣртѣїре ка trentашї impѣрѣтешї, нѣ-
маї пѣтѣеа o маї мїкъ дајде de чѣт акѣт. Si-
netѣл ил прїмеа de ла Тѣрчї, ūи ера скѣтїдї de
окѣртѣїре de орї че дѣрї пѣмѣntenешї; in
Storoјешї ерам кѣдїва ашѣзѣдї аша. Григори
ūи еѣ лѣsasem sinetѣл nentѣа пѣлѣчереа noas-
трѣ маї мѣл, ūи авеам гроапа noastrѣ de нес-
карї ка ūи чеїлалдї, знде ѣїнеам знеїїле врес-
леї. Ерам inkъ nexотѣрїт дакъ оїх пѣте сіпгѣр
адѣче toate трѣвзїтоаре ла каїк, ūи мердеам
imprespat de їndoїалъ ūи de грїѣ supre
гроапъ, kъnd трѣкънд ne лѣпгъ o тѣфъ de
лозіе mi se пѣрѣсе кѣ азd o мїшкѣре
стрїнѣ inтѣнса; зїтѣндѣмѣ вїне in desїме,
їатѣ кѣ зѣреск ne Орхеанъ, кѣм имї лѣга de-
саѣїї кѣ o копїлѣреаскѣ нѣпѣсарѣ. Ласѣдї ne-
гѣдїtopїа ne алтѣ datъ омѣле! иї стрїрам, mi
дакъ ѣїї мїлъ de пелеа та, вїнѣ ка сѣ'мї
аѣїхѣдї de а пѣне каїкѣл меѣ in stare de а
ѣїне ne апъ. Орхеанъ kъnd кѣноскѣсе гласъл
меѣ se рѣpezisъ кѣ o вїе сімѣїре de рѣкѣно-
шїнѣл ла мїне, ūи лѣкънд desaѣїле sale ne
зпѣр, ел тѣ зпѣрї пѣлъ ла гроапъ. Кѣ а-
ѣїсторїѣа negѣдїtopѣлѣ каїкѣл se гѣсїсе intr'о
клїпалъ прѣгѣтїт. — Акѣт тѣ inтѣpsesът ла
локѣ знде лѣsasem ne маїкѣта, фѣрѣ сімѣїре,
tot intr'ачеа stare o гѣсїsem, deчї лѣкънд'о
in браѣе o депѣsesът in фѣндѣ каїчелѣлѣ,
ūи рѣзѣтѣнд'о de скаѣнѣ че слѣїїа кѣр-
мачїлѣлѣ, ūи дѣнд вѣслїле in тълъа negѣдї-
topѣлѣ їар еѣ лѣкънд кѣрѣма in тълъ, дѣ-
пѣ пѣдїн ної ne гѣсеам пѣтїнд in дрїкѣ рїлѣї

коворъндъне рълде спре лак. — Ръчала аерълѣ маї вѣе не апъ, вълншоръ каре вѣтеа, дълчае легънаре а каичелълѣ че лъника не мичиле валърѣ а рѣлѣ, trezise ne маїкѣта. — Inima mea tot нъ ера воїоасъ, къ нъ штиам кѣм с'а сѣрши лънта че о цине Григорѣ ми Зъгънештѣи къ оштенѣи, ѣн фѣкаре moment еї пѣтеа фѣ инкзпѣхрадѣ де Епичерѣ венѣдѣи din sat, шѣ атънчѣ нъ маї рѣмънеа скънаре пентрѣ прѣѣтѣи мѣї. Ioana плънѣеа шѣ лакрѣмиле сале ѣмѣи нѣка грѣш не сѣлет. — „Нъ те мѣхнѣ драгъ ѣзѣитъ, о мѣлгѣем, ачеастъ сзѣтѣре не-аѣ dat прѣлежъ кареле кѣѣтам. Am авѣт порочѣре де а не гѣсѣи, шѣ акѣм дорѣнда поастрѣ нъ маї аре алъ ставѣлъ декѣт вроѣндъ. Korodeanz не-аѣ dat destъл а ѣндълѣеа къ нъ не дореште вѣнеле, шѣ мѣтша та prin мѣнтеа лѣи се поартъ, аша кѣsetopiea поастрѣ ва фѣ fost totdeazna дорѣтъ де ної, шѣ де дѣншѣи totdeazna ѣннедекатъ; нъ пот трѣї фѣрѣ тѣне Ioanz, шѣ мѣхнѣреа че о арѣдѣи ѣн фѣцѣ, ѣмѣи рѣснѣнде ѣн фѣндъла ѣнѣмѣи мѣле. Плънъ Petre, ѣмѣи рѣснѣнсеѣ ѣзѣита, къ сѣнт тѣлѣратъ де тоате че ам възѣт, гъндѣск ла Григорѣ, че л'амлъsat ѣн лънтъ, шѣ нъ пот ка сѣ нъ'мѣ фак фѣл де фѣл де ѣнкѣнѣрѣи, кѣм ѣ мортънтъ де јелѣнк. Presimѣѣреа ачеаста о ѣгронѣск, Petre, ѣнсъ ѣн зѣдар, tot ѣмѣи мѣлѣнкѣ ѣнѣма шѣ нъ о пот стѣпѣнѣи. Кѣм де аѣи ѣнченѣт о лънтъ аша де грозавъ? Кѣм де с'аѣ дѣс мѣшъ шѣ мѣтша лъсѣндѣмѣт сѣѣ паза знеї фѣмѣї, каре мѣкар къ рѣдъ, пар о възѣсsem ла дѣлшѣи. Дѣпъ че'ѣи фѣкѣсsem, кънд те-аї дѣс, семнѣ ворѣїт ѣнтре ної, венѣсъ Soloneasa ѣн вале, авѣа шѣ еа де вѣндѣт пѣлчеле. Korodeanz о ѣнтребасъ дакъ аѣ адѣс марфѣ, шѣ кѣм аѣ рѣснѣнс къ нъ, нѣчѣ нерѣдѣиторъ нѣмаї врѣсе ка с'о аскѣлте. Атънчѣ вѣдана аѣ кѣemat не мѣтша mea ѣнтр'аѣѣсторѣс, шѣ ачеаста аѣ ѣнченѣт а рѣга не мѣшъ, ка сѣ ѣнкѣзъшлѣѣаскъ пентрѣ вара са ал доїмеа; вѣне, zise Korodeanz, дакъ ва мер-

де Ioana ѣнтребѣт къ фѣмѣїа, шѣ дакъ ва венѣи не дѣмѣнеаѣт къ дѣнса шѣ къ марфѣ, атънчѣ ѣнкатѣа воїѣ фѣи шѣ еѣ sigrъ. Аша мѣтрѣмесеѣт мѣтша ѣнкъ ѣн sara ачеїа тѣрзѣїѣ къ Soloneasa ѣн sat, знде пѣтеам прѣвѣи, кѣм фѣе каре фѣѣеа змплѣт де фѣрка венѣреї Епичерѣлор. Мѣ се пѣрѣсе де ѣндатъ кам неpotрѣвѣт, ка сѣ рѣмън еѣ sigrъ ѣн sat, кънд о лъме ѣнтреагъ се тѣрѣеа, фѣе каре ла локъл знде се sokotea маї sigrъї де primejdie, шѣ adoѣа zѣ възѣнд, къ вѣдана къ тоатъ sѣmѣїа че пѣнеам, tot нъ сѣрши де ашѣ стрѣнѣе марфѣ, дѣпъ зн moment де нехотѣрѣе, о лъsasem ѣн подъ касѣи, шѣ мѣ рѣнезисем спре мал шѣ ѣн вале не кѣрѣрѣша каре дѣѣеа prin рѣна латъ ла крѣчмѣ. Аколо ерам сѣѣт коастъ, кънд аѣи тѣекѣт не деал, шѣ азѣнд стѣѣреа лѣї Григорѣ, „ѣатъ Епичерѣи!“ мѣ ловѣсѣ о аша гроазъ, къ мѣ се тѣїесъ пѣчѣоареле де сѣѣт мѣне шѣ мѣ аскѣнсеѣт ѣн тѣфеле, цѣе кѣноскѣте Petre де сѣѣт арѣнѣи, шѣ паремѣсе, къ мѣ се фѣкѣсе маї зшор. Stam ла гъндѣрѣ че сѣ фак, мѣ темѣам ка сѣ мѣ дѣк ѣнаѣте, шѣ мѣ сѣїам ка сѣ мѣ ѣнторк ѣн sat; атънчѣ нѣмаї азѣїѣ де о парте гласъ Solonesiї, кѣм змплеа рѣна стѣїгънд дѣпъ мѣне, шѣ де алта, кѣнтѣкъ лѣї Kpisteа, шѣ ачѣста ѣмѣи дѣсе destъл ѣнѣмъ шѣ де аѣїѣнс сѣнѣе рѣѣе ка сѣ цѣїѣдек, къ мѣї локъ не лънѣгъ фѣѣе че'мѣ цѣн лок де пѣрѣндѣи шѣ аша мѣ ѣндrentasem спре крѣчмѣ, знде штиам къ воїѣ гѣсѣи де sigrъ не мѣтша mea, дакъ Korodeanz нъ се ва фѣи ѣнтотѣс. Bѣнд ѣн крѣчмѣ Petre, те-ам гѣсѣт не тѣне ѣн primejdie, не Григорѣ аменѣндат де зн ертаран, шѣ ѣнтр'ѣн кѣвѣнт о лънтъ че мѣ змплѣсе де снаїмъ шѣ де гроазъ. „Ворѣнд аша бѣата фатъ, ѣнѣи аскѣндеа обрѣзъ ѣн палмѣле сале шѣ плънѣеа къ мѣ се тоѣеа ѣнѣма. Primejdieа аѣ тѣекѣт ѣзѣїтъ, сѣнт акѣм не лънѣгъ тѣне, шѣ Григорѣ ва венѣи поате кѣар desарѣ ла мѣшъ Трѣфон Блѣгъ, знде пот зѣѣе къ сѣл-

tem кѣ тоѣи аштенгаѣ. — N'am fost noi siliđi, възнд че soapт'ди приеште Кородеанъ, ка съ лѣм мѣсрїле noastre pentрѣ о не-превѣзѣтѣ интѣмпларе че о гартѣ кїар обїчеїс пѣмѣнтѣлї? Мѣтѣшѣмеа Леана, сорѣ дреантѣ а маїчеї меле, este o сѣнѣтѣ фемеїе, шї'дї ва цїнеа лок де мамѣ, штерцїдї дар окїї, ївїто, акѣм штїї знде те дѣк. лїнїштемїте, ка шї еѣ съ мѣ not алїна, ласѣдї гндѣрїле челе де мѣхпїре ка съ се пѣарѣдѣ їн аерѣл ачест прїїнчїос, че змпле вѣнтрїлеле noastre, шї вѣкѣрѣте де ачест їнтїз чѣас де слобо-зене че не-аѣ dat прїлеїз їн каре пѣтем ка съ не мѣртѣрїсїм ївїреа че сїмцїм фѣрѣ де а тремѣра, їн каре пѣтем шї дїсвѣлї їн фаца черїлї tot че їнїмеле noastre пѣнѣ акѣм аѣ пѣртат не аскѣнс кѣ о таїнїкѣ пѣлѣчере. Маїкѣта, се зїта ла мїне, бїїете, кѣ о пѣмѣрцїнїтѣ їнкрѣдере шї дѣндѣмї мѣна са дреантѣ, еа кѣ чѣа стѣнгѣ їмї арѣта черїл че се їнковоїа сенїн шї алѣастѣрѣ їн тоатѣ а са мѣреадѣ стрѣлѣчїре не деасѣра noastrѣ. Аколо Петре, sїnt пѣрїнцїї меї, чѣї че м'аѣ ївїт, їмї зїсе, еї мѣ прївѣск шї'мї кѣвоск кѣцѣтѣл, шї аїче, еа зрїмѣрї пѣїнд, їпрошїндѣсе, мѣна не їнїма са шї дїнлїнд кѣ окїї супре пѣмїнт, шї аїче шонтїсе, їмї ворѣеште зн глас, че се знеште кѣ кѣвїнтеле че аѣ лѣсат ївїреа лор бїете орфанѣї пре пѣмїнт, ка съ пѣ'шї пѣарѣдѣ дреанта кале їн вїацѣт. — Doream ка съ фїе кѣсѣторїеа меа кѣ їнвоїреа мѣтѣшїї меле, їнсѣ м'ам прїченст шї еѣ кѣ пѣ се noaste. Pentрѣ ачѣаста фїе кѣм а фї, еѣ пѣ'мї траг кѣвїнтѣл їнапої че л'ам dat кѣ їнїма шї кѣ мїнтеа. Мѣтѣша Леана ва хотѣрѣ челе де кѣвїїнцѣт, кѣ де астѣзї їнаїнте soapта меа о депнз їн мѣнеле сале шї мѣ прїївѣск ка копїла еї. Nѣ сѣѣршїсе їнкѣ фата де а ворбї, кѣ Орхеанъ каре пѣрѣта вѣслїле де о вѣнѣ бѣкатѣ де време, спрїїїнїнд молѣтатеа вѣнтѣлї не стїра, їатѣ Братїшѣ! їн адевѣр

кѣнд рѣдїкасем канѣ шї еѣ шї маїкѣта, пої, каре зїтасем лѣмеа тоатѣ шѣзїнд знѣл не лѣн-гѣ алѣл, шї авѣнд мѣна стїнсѣ їн мѣнѣт, кѣнд не зїтасем зїк, їатѣ кѣ се їнїнде лѣчїл анїї дїнаїнтеа noastrѣ каре, їнкрѣїт де зн вѣнтїшор нотрївїт че вѣтеа дїн малѣ стѣнг а Прѣтѣлї супре Галадї, не арѣта ка їн-тр'о оглїндѣ тремѣрѣтоаре поѣрїї алѣї че фѣ-чѣа їн аер. Вѣнтѣл ера зн шї мѣ кїемѣ ла фантѣ, їнтр'о клїпалѣ слобозїсем вѣнтрїле маї їнвоїе не варга са їнкїнатѣ, шї де їндатѣ прїмїнд їн пїлїн сѣфлареа прїїнчїоасѣ се зм-флесе воїоасе, шї кѣшоара noastrѣ пѣртатѣ ка не арїїї, їшї лѣсасе зн свор маї рѣнїде їн дїрекцїа Vadѣ Знгрїлор, не каре цїнтеам кѣ кѣрѣта. Орхеанъ се ашѣзасе їн канѣтѣ їнкїе-тѣрѣї лѣнтрїшоареї, шї прївѣа кѣм о батеа валѣ, шї кѣм се цїска спѣма анѣї сѣвт талпа кай-челѣлї зшор їнкїнат де грѣтатеа аерѣлї, пре-кѣм шї де рѣнѣїсїнеа кѣ каре пѣлѣтеам. Супре тоакѣ авѣам шї кѣсѣца мошѣлї Трїфон їн вї-дере, шї їнкѣ пѣ асѣїнцїсе soapеле, кѣнд не сѣїсем кѣ Ioana їн sat, лѣсѣнд лѣнтрѣа сѣвт паза пѣгѣїторїлїлї, каре пѣмаї декѣт дореа ка сѣ'ї цїн фѣгѣдїнцѣа чѣ'ї дѣдѣсем, де ал дѣче їнкѣ noanteа peste Дѣнѣре, кѣ зїѣа ел се темѣа де а їнтра їарѣшї їн Прѣтѣ, шї де а трѣче прїїн гѣрла Ренїлор їн вїдереа кїар а Енїчерїлор. Кѣт де грѣѣ їмї венїсе де а мѣ дїспѣрцїї токмаї атѣнчї де маїкѣта, пѣмаї еѣ штїѣ, декѣт кѣвїнтѣ їмї ера dat, шї Грїгорї мѣ їнвѣцасе де мїк, де а пѣ кѣрпї шѣгѣїнд кѣ дѣнсѣ. Мошѣ Трїфон шї мѣтѣша не прїмїсе ка не нїште копїї че не аштенга. Ioana де їн-датѣ кѣштїгасе їнїма вѣтрѣнїлор, шї паркѣ се фѣкѣсе шї вѣтрѣнїї маї їнѣрї кѣ пої. Орхеа-нѣлї трїмесесѣм, pentрѣ ка сѣ'ї скѣртѣм вре-меа де аштенга, зн пѣрнз їнтр.ег. — Dar soapеле асѣїнцїсе сѣвт зн позр gros, вѣнтѣ се скїмбасе шї стѣрїсе ла апѣс, шї сѣфла супре Ренї їнтрїндѣсе дїн мїнст їн мїнст. — Nѣ'мї

ера ерлат ка съ рътън. Къ греѣ мъ диспър-
цисем, инсъ сърстѣнд'о ми се пѣреа къ маї
къ тѣріе шї маї воїос пѣтеам акъм алерга
ла имплініреа даторіеї че лѣасем асурь'ми.
Дар че нѣ поате омъ гъндеам коворѣндѣмъ
ін вале.

Кънд ацїзнесеѣм ла малъ знде мъ аутен-
та перѣдиторїѣ къ перѣдаре, ел мъ інтѣлнїсе
зїкѣнд: сігар ерам къ аї сѣвїї, къ н'аѣ скѣ-
пат дїн окїї дѣсїтале каїкъл че аѣ ешїт дїн
гѣрла Прѣтѣлї, кънд пої ерам атѣнчї не мї-
јлокъ Братїшѣлї. Каїкъл нѣ се зїта къ вїне спре
пої, ера зѣн дїнтр'ачеї де веїлїк. Подї цїзра
Петре къ наѣ дат де зрмеле поастре? Дїн
потрїеѣ цїзѣне, ачесте сѣнт імпрѣштїете прїн
зѣвоѣ, къ ін сілїнга че ам нѣс де а гѣрлї
скѣпареа дѣсїтале шї а фетї, шї ін тѣлѣзрареа
ін каре мъ пѣсесѣ лѣата, н'ам гъндїт де а ас-
кѣнде, саѣ де а нїмїчї тот че поате да доба-
дѣ де фѣга поастрѣ шї мѣртѣрїсї де дїрекуїеа
че ам лѣат, инсъ сїнт пѣскар, шї нѣ іашї фї
сѣтїт, къ каїкъл чел маре, де а се вѣрѣ дѣ-
пъ мїне ін кѣрѣрїле саѣ лѣмїнїле стѣлїлї, ін
каре есте аша зшор де а інтра, кѣм ії де
греѣ де а ешї. — Нѣ ерам інкъ зп свертїшор
не апъ, кънд вѣнтѣ спорїнд къ о крескѣндѣ
апрїцїме не лѣсе ка о панъ їнаїте, каїкъл
їнченѣ а сѣрї дїн вале ін вале, лѣчїреа пехо-
тѣрїтѣ а їнтрамѣргѣлї диспѣрѣсе, стелїле че їнче-
нѣсе а се арѣта, се стѣнѣеа зѣна кѣте зѣна дїн
сенїнѣ черїлїлї, каре се їмѣрѣкѣсе къ позрї
греї шї ченѣшїї, фортѣна се пресїмѣеа! Дънд
времелнїк кѣрма перѣдиторѣлї, еѣ скѣртам
фрѣнгїеле вѣнтрїмелор, шї не дѣнса о стрѣнѣам
кѣт пѣтеам маї апроане де варгѣ, каре шї
ачеаста о лѣгасем къ їндоїтѣ коардѣ. Мъ
темеам ка съ лас кѣтаргѣ цїос, кѣчї нѣмаї
рѣнеїзнеа їнотѣрїї пѣтеа ка съ не фереаскѣ
де а рѣстѣрна не време реа. Еѣ абїе сѣѣр-
мїсем де а лѣа мѣсѣрїле ачесте неапѣра-
те, шї лѣасем їарѣшї кѣрма ін мѣлѣ, шї не-

гѣдїторїл абїе се свѣрлїсе не десаїле калѣ
їмѣрѣдомїнд кѣтаргѣ шї рѣземѣндѣсе де дѣнѣсѣ,
къ валѣрїле їнченѣсе а сѣна їндешѣртїѣ, а се
їнтѣлї де сѣнѣтѣ, а вѣї шї а рѣдїка спорїнд
аша фел ла фїекаре вѣїеїалѣ а вѣнтѣлї, къ каї-
челѣ абїе се пѣтеа цїнеа не вѣрѣфѣ лор. Ноап-
теа се фѣкѣсе неаргѣ. — Фортѣна шїѣера а-
прїгѣ не дѣасѣпра анії, шї черїѣ ера рѣнт ін
доѣѣ де фѣлѣрї. — Плоаїа нїка незішї, рѣпї-
де шї рѣче, каїкъл се клѣтїна ѣемѣнд пѣлѣ
ін талпѣ, кънд лл мѣтѣра фортѣна дїн вѣрѣфѣ
зѣнї вал, арѣкѣндѣл къ фѣрїе не коата їн-
сѣнѣмѣтѣ ал алѣїа, мѣ сокотeam пердѣт; нѣмаї
пѣтеам цїнеа дїрекуїеа шї кѣстам нѣмаї ка съ
мѣ фѣреск де валѣрї, не каре їнкїнат пѣлѣ ла
марѣїне фѣѣе ка гъндѣ каїкъл, кънд о плоаїе
кѣлѣсрѣосѣ шї лїнїштїтѣ зшѣрѣнд позрїї рѣпїѣ
де вѣнт, де одатѣ нотолїсе фѣрїа фѣртїнїї,
ерам скѣпацїї! каїчелѣ се їндрентѣсе сѣнт дї-
рекуїа кѣрмеї, инсъ нѣ шїтеам знде мѣ афлам,
Орхеанѣ нѣ сѣфлѣсе тоатѣ времеа, акѣм е-
рам сілїт ка съ'л кїем їнтр'адїсторїл меѣ,
къ ера преа стрїнсѣ пѣлѣза пентрѣ време, нѣ
пѣтеам ка съ нѣї арѣт їнгрїїреа меа, кънд
їнторкѣндѣсе ел їмї арѣта о слаѣѣ шї тремѣ-
рѣтоаре лѣчїре ін денѣртаре, че не вѣстїрѣ къ
ерам апроане де Ренї, а кѣрѣїе фокѣрї се
арѣта ка стелѣѣе склїпїнд прїн їнтѣнерїкѣ по-
цїї, шї мїе їмї пѣрѣсе ка лѣчїѣ нedeїдеа че
се аратѣ ін сѣфлѣтѣ омѣлїлї кънд ел се со-
котеа ка пердѣт.

Ної трекѣсем не фортѣнѣ, фѣрѣ де а сімїї
гѣра гѣрлеї Ренїлор. Ынтр'ачеаста, времеа се
лїмнезїсе, шї кънд трекѣсем ін таїнѣ не лѣнѣгѣ
четате, кънд їнтрасем не фѣрїш ін Дѣнѣре,
аерѣ ера аша де лїнїштїт шї де лїмнеде, къ
се абзїсе кѣнтїчїле шї доїмеле дѣвѣїенїлор,
че се стрѣнсѣе не челалал мал, шї не каре
пої пѣтеам вїде, кѣм ста не лѣнѣгѣ фокѣрї ін
тоатѣ їнїндепеа малѣлї че нѣ ера кѣрїнѣс
де вѣлїї. — Апроцїндѣне маї зїне де малѣ

drept a rîndă, eă lăsaem vîslile în mînt, kă nămaî lăkra vîntriale, şii plăteam înnotri-
 va apei kăştînd şii lok îndemnatik de a e-
 şii la şkat. Vîzînd şii nămer maî însem-
 nat de oamenî strînşii la şii lok, înkşîţîşrađî
 de kaî, de katîrî şii de mîgarî, kare se dis-
 ūţta în mijloak şii epyî pîntz la ūenşnikî şii
 kare lor slăjea şii de mînkare şii de aştîrnat,
 eă îndreptasem akolo kaîchelă. Aċea de ako-
 lo, îmi zise negîđitorîk, trebîie ka sî fie ko-
 lîba baċîşlăî, gîrla bîrîşlăî che îl alegî oîe-
 riî pentră regîlarîşirea sokotelîlor che aă
 între dînşii pentră ernatîkă, saă alte refîie-
 le şii darşîrî; mi se pare kă şii în aċest an
 tot ne moşă Nîstor de la Sîrata l'aă ales,
 kă îl vîd aša de aproape înkşîţîşrat. Eă
 întînsesem kaîkă şii spre pîmînt, Orşeană ş-
 rise kă lanţş în mînt aċarş, şii înt'r'o klî-
 pală kă aċîştîrîş şii flekşă ċîoban, kaîkă
 era întîrîit la mal.

(va şrta)

Poesie

Mîjloaċele.

M'am năskît kam ne-aċea vreme ne kînd lîmba
 ċea greċeaskă

Şii şiiînda de plăċînte, nă maî da niċî şii ūolos;
 Pe kînd ċele vekî mijloaċe ne năştînd sî maî
 slăjeaskă,

Măte şliċe şii venîşe remăse de prisos.
 Oviċeîşrî şii tradiċiî de măđî sekolî konsîncîte
 Kă greċeaska şii plăċînta dîmpreşnă aă nerît,
 Aċă lîmbă, tot ştreîş şii năravşrî maî ċîonlîte
 Se şii de-aşnċî sî năvede tot Romînkă îskăşîit.

Tatş-meă kă prevedere m'aşezş ne Franċezaskă
 De la vîrşta ċea maî kîrdă, kînd aveam nămaî
 ċînċî anî,

Pe daktor rezînkşetor: **B. Aleksandri.**

Skîmbîş daskalî neste daskalî, che ne lîmba Ro-
 mîneaskă
 Zîċeaă togî kam kă am vreme ka s'o învîđ de
 la ċiganî.
 Anî măđime s'aă dăş astūelă konjċktînd verşrî,
 şċiċe,
 Îngînd la partîċipîrî de năream şii droşîkos
 Dar deċeava, k'aša kîşrî aă remas nerşînkşîte
 Am kăles nămaî nekăzş şii n'am tras niċî şii
 ūolos.

Maî tîrşîđ, vîzînd kam kreşte, înflekşînda ċea doşîţ
 ūnăî neam ne kare soarta l'a ūkşît kă noi vċîn
 Mă năseîş sî năvîđ pşseme, nekrezînd k'a mea
 şpîşî,

S'ar ċerka înkă odatş sî m'ađîşe kă venî. ċ
 Dăp măîţ osteneală, dăp măîţ onînpîe
 Ka sî năvîđ kăvînte kare narđ kă's ūarşmeċî de şrî,
 Kînd kredeam prea kă rezoane k'am s'aşînr îlar
 la mîrîpe

Plċakă oastea şii mă lasă, ūîrş niċî şii lag de gît.

Maî anoi vîzînd măđime, kam se dăkă nîn denşrtare
 De şii adăkă kăte-şii pensme de năvîđat de priċetş,
 Hoţîrşîş sî plċk nîn lăme, sî kăsk gîra kă
 de mare,

Ş'anoi dîn ştrînkşate, sî mă n'tork maî kănoskăî.
 Între tîrşrî, neste aċe, neste dîşmşrî ūerekate,
 Kîar ka ş'şî valot de marū m'am năşrtat, m'am
 reşūđat,

La Berlîn am kăskat gîra, la Paris am dat dîn koate,
 Dar deċeava kăċî în ċarş, tot nîmîk n'am kănkşat.

Ori ċe kîşrî şii mijloaċe am năş astūelă în lăkrare,
 ċe ūakă alċîî kă îzvîndă, eă a ūaċe m'am ċerkată,
 Rîmîndă'mî nîmîk ală dekă ka în gîra mare
 Sî m'arş ka măđî dîn ċarş patriot înflekşîrat,
 Dar akole vîş'mî îċer arşîndăşe la vreme,
 Înt'r'o noante la şreke, aste vorşe îmi moŋî:
 Rîmî tot în şîrşċie, de n'josipe tş te teme,
 Dîn a ċîrşî tşlvşrare nă ċerka a ūolosî.
 Maî 1855. D. Dăskăleskă.